

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 20 Maiu, 1896.

În capitala României se petrec lucruri, cari trebuie să se supere pe tot românul, care dorește binele și prosperarea neamului, se petrec lucruri urite. Și ele se petrec cu cele mai sante instituțiuni din statul român, cu biserica și cu Liga pentru unitatea culturală a Românilor.

Până când scriem aceste despre criza în cele bisericesci scim numai atât, că pe ziua de Sâmbăta trecută sântul Sinod al României s'a întrunit din nou în ședință și cu majoritate de voturi a declarat neîncredere metropolitului, rugând pe guvern să intervină, să suspendeze pe capul bisericii și să-l dea în judecată lumescă.

Urmarea a fost, că guvernul a suspendat pe metropolit, l'a dat în judecată și acesta la cererea sântului Sinod, totodată a pus și o locotenentă în persoana metropolitului din Iași, Iosif, a episcopului Parteniu și Timuș.

Stăm în fața unei dureroșe situațiuni și deocamdată nu putem cere nici cine poartă vina în această dureroșă afacere, nici acea, dacă sântul Sinod și guvernul român al statului ortodox din România a luat calea cea mai bună pentru ferirea santei bisericii de rele.

Ne exprimăm de-ocamdată adănea noastră mâhnire pentru cele petrecute, și suntem în reserva cuviincioșă până vom primi informațiuni esacte în această dureroșă afacere.

În lumină de tot tristă ni se prezintă lucrurile și la Liga pentru unitatea culturală a Românilor.

Este tocmai anul de când congresul Ligei, punând la o parte interesele generale ale nămului, interesel generale culturale, a luat un caracter pronunțat de partidă, și din comitetul central a scos pe toți bărbații conservatori. Cu chipul acesta Liga a devenit un mijloc în mâna liberalilor, și astfel această instituțiune cu mențiune curat culturală s'a dejosit la o armă puternică pentru scopuri de partid.

Și din momentul, când Liga nu a mai fost teren comun de activitate și jertfire al tuturor Românilor fără deo

sebire de vederi și legături politice, din acel moment Liga s'a lipsit de cel puțin jumătatea puterilor sale materiale și morale.

Și în anul trecut, ca și acuma, congresul Ligei s'a ținut în București a doua și a treia zi de Rusalii. Atunci s'a scos din comitetul Ligei primarul de atunci al Bucureștilor, Nicolau Filipescu, în urma căreia s'a retras din comitet membrul cel mai valoros, Ionel Grădișteanu, și Liga a devenit faptime instrument pentru scopuri de partidă în mâinile liberalilor atunci în opozițiune.

În anul acesta s'a schimbat situațiunea, congresul din anul acesta a dat vot de neîncredere fostului comitet, nu l'a mai ales, ci a ales un alt comitet fără colorit politic, în fruntea căruia stă acel Ionel Grădișteanu, care acum e anul a eșit din comitet, tocmai pentru cuvântul, că Liga era instrument în mâna partidului liberal.

Vor fi și de aceia, cari vor înclina spre credință, că delaturarea fostului comitet, care era exclusiv din liberali compus, este opera conservatorilor acuma în opoziție.

Apelul noului comitet nu permite o asemenea credință, în acest apel noul comitet declară, că Liga nu va mai fi a unei partide, ci ea va fi teren de activitate și jertfire al tuturor Românilor, un sanctuar al iubirei de năm și de țară pentru toți Români.

Acest apel deci nu ne îndreptătește să fim măchniți, dar trebuie să fim măchniți pentru lucrurile, cari se întâmplă între comitetul vechiu și cel nou al Ligei. Comitetul cel vechiu susține, că congresul nu a ales în mod corect pe cel nou, de aceea el nu voese să dea noului comitet nici localitățile Ligei, nici cassa, nici archiva.

Acesta este acel lucru urit, pentru a cărui caracterizare am voit să alegem cuvântul cel mai domol, când am ăis că el ne măhnesce.

La o instituțiune de natură pur culturală, cum e Liga, nu ar fi permise personalitățile; scopul atât e de sânt, încât pentru ajungerea lui trebuie să ne subordinăm ambițiunea personală

și interesul egoistic, fie el de ori-ce natură.

În numărul 64 dela 8/20 Iunie 1895 am luat notiță despre lucrurile din sinul Ligei și am tras paralelă între patriotismul celor dela Liga ungurescă numită caracteristic cu 4 inițiale „Emke”, și între cel al celor dela Liga culturală din România. Pe când în Ungaria toți sunt în jurul reuniunii de magiarizare, în România și din instituțiunea culturală unică în al ei fel s'a făcut mijloc de partid.

Jocul frivol cu nepredarea cassei și a arhivei s'a repețit în tōmna anului trecut aici în Sibiu în redacțiunea „Tribunei” și ele sēmēnă ca ou cu ou.

Pentru cinstea nămului nostru trebuie să ne exprimăm profunda noastră mâhnire în fața celor ce se petrec la Ligă.

Dacă ea nu pōte fi teren de activitate și jertfire pentru toți Români, atunci ca să fie teren de compromitere a noastră, la acesta nu are îndreptățire.

Revista politică.

Proiectul pentru dreptul curiei de a judeca în cause electorale a avut un trecut variabil. De un șir de ani a stat acest proiect de lege în ordinea de zi a opiniei publice, a trecut în diferite rënduri prin ședințele comisiei, prin consiliile de ministrii, până când în fine, precum se pare, cu învoiala tuturor partidelor va fi adus înaintea parlamentului. În conferințele tuturor cluburilor de partide nu s'a ridicat nici o voce de însemnătate contra acestui proiect; schimbări, cari se vor face la dezbaterile speciale, nu schimbă întregul proiect mai de loc.

Deputațiunea austriacă pentru stabilirea cuotei a ținut sub presidența contelui Schönborn o ședință, ca să se consulte asupra rēspunsului, care l'a pregătit consilierul Beer la renunțitul magiar. Ce a străbătut asupra acestei chestiuni în opinia publică merge într'acolo, ca mai întâi austriacii nu să gândească, să cedeze în cauza așa nu-

mitului pāciipiu pentru granița militară. Apoi i să rēspunde renunțului unguresc pe scurt la tōte punctele.

În ce privește paritatea accentuă deputațiunea austriacă, că de aceea e vorba, ca să se afle o basă solidă pentru calcularea cuotei, pentru că metoda de până acum de calculare nu s'a dovedit destul de precisă. După tractarea în detalii a acestui punct rēspunsul dela sfērșit este, să rămână pe lângă propunerea dintâi asupra cuotei: 56, 84: 43, 16. Deputațiunea a luat cu unanimitate rēspunsul la cunoștință.

Partidul liberal din Viena face triste experiențe. La alegerile pentru magistrat a cădut. Un compromis între „clubul cetățenilor” și „partidul progresist” n'a fost cu puțință, pentru că cel dintâi a pus condiția, ca între candidați să nu fie nici un ovreiu. În urma acestei condiții partidul progresist a refuzat ori și ce loc rezervat lui în magistrat și la alegeri și a luat parte. Membrii progresisti, cari au fost aleși, au declarat, că nu primesc alegerea. Foile antiliberales accentuă, că partidul liberal e de vină, dacă de aici înainte nu va mai fi reprezentat în magistrat, pentru că dela consilierii comunali antisemiți nu să pōte astepta ca să alēgă un ovreiu în magistrat. „Stēnga unită” a făcut în această chestiune o interpelare în Reichsrat.

Țarul Rusiei a rēspuns depeșei presidentului Faure prin următōrea telegramă: Moscova 27 Maiu sara. Impēratōsa se unesce cu mine, spre a Vē spune cât de tare ne-au mișcat felicitările, cari ați fost atât de buni, să ni le adresați nouē. Eu am fost sigur despre cele mai vii sentimente ale Franciei și îmi este în deosebi plăcut, s'o știu în acest moment solemn de o inimă cu noi. Eu Vē mulțumesc sincer pentru noua dovadă, care mi-a dați, și pentru sentimentele, cari le-ați exprimat față de persoana mea.

Ministrul de rēșboiu rusesc W anowski a adresat șefului statului

FOIȚA.

Uzura sau dobânda nelegiuită.

(Înceiere.)

Afară de acesta cămătarii de regulă aleg termenul de plată înainte secerei când agricultorul are mai mare lipsă de bani. Acestea sunt apucăturile lor cele mai afurisite, prin așa ceva aduc pe țeran de în loc de a se ușura mai tare se înglōdă, căci în loc de a plăti datoria, ei plătesc numai camēta și statoresc alt termen de plată, ba pentru îngăduiala cămătarului, care stă cu judecătoria înainte mai dau o a două camētă, care nu constă în bani, ci în naturalie și care adeseori fac mai mult decât aprōpe capitalul. Așa că la camēta de 8 fl. după capitalul de 100 fl. țeranul mai dă cum am ăis pentru îngăduiala 2 fōrdeli de ovēs, câți-va pui, o gāscă sau două, după cari i-se scurge ochii cămătarului, care e Ovreiu, ba cucuruz, fân, grâu și altele, ba ce e mai mult am vēdut Ovrei, cari au mănecat și slănină la țerani, și această numai ca să și ascundă naționalitatea, căci țeranul, prost cum este, se cam feresce de Jidani. Prin cămătari țeranul ajunge la

sapă de lemn, și mai mult prin aceia, că ei subscriind cambiul nou pentru prelungire, nu se mai gândește să ceră cel vechiu înapoi, acela de regulă rămâne la cămătar, și tōte acestea sunt urmările, că țeranul pune prea puțin preț pe scōlă, el ia băiatul dela scōlă când apucă de înțelege ceva, și îl pune după vite.

Că cămătarii au făcut afaceri bune în Porumbeni și jur se vede de acolo, că acum treizeci de ani au venit părinții lor aici goli și lipiți pământului, făceau negoț cu sdrențe și cu ouē și acum au case și moșii mai bune ca moștenii acestei comune, ei s'au ridicat de sunt fruntașii comunei, ba au pretensiuni de a fi aleși între jurați și primari, pe când țeranii de frunte de odinōră au scāpătat și sērăcit.

Cămătarii de regulă își aleg clienții lor dintre țeranii aceia, cari nu au cunoștință de carte, și pe acestia și-i ține timp cât se pōte de lung, chiar dacă un țeran ajunge în stare să și pōtă plăti datoria, el îi cere numai camēta și îl îndēmăna spre ași cumpēra o vită sau un pământ, și ce credeți că țeranul cumpēra pământ, nici vorbă, el plăcă la oraș și cumpēra atât lui cât și nevestei, cisme, pieptar și altele, că trebuie să mărturisesc cu destulă părere de rēu, că fudulia și luxul au

prins ore-cum rădăcini și în popor, și el banii adunați cu mare greutate, în scurt timp îi face mere pere, că ce lunecă mai ușor ca banul? Și așa țeranul ajunge de întregă lui vieță este în mâinile jidanului. Pentru cămătari țeranul nu e altceva decât un mijloc de exploatare. Dacă țeranul în timpurile mai vechi a fost sclavul marilor proprietari de pământ în țiuva de astăzi e sclavul cămătarilor sau Jidanilor.

Dacă chiar nu toți cămătarii sunt jidani, totuși partea cea mai mare se țin de ei. Acesti ōmeni au o deosebită aplicațiune spre negoț, și această aplicare o moștenesc tatăl dela moș și fiul dela tată. Și Ovreul cel mai sērăc nu se lipsesce ca fiul lui să nu cerceteze dela început scōla, așa că în scōlele din orașe proporțiunea între elevi o covârșesc Ovreii. De regulă elevii de ovrei sunt cei mai diligenți în scōle.

Afară de acestea nici un negustor ovreu nu lasă copilul până nu-l introduce în afacerile comerciale, îl învață a cunoșce legile. Eu am vēdut un băiat de jidan în etate de 13 ani, care scia mai mult din legile comunale decât chiar un primar dela sate. Dacă scapă fiul de țeran odată din scōlă, atunci el nu mai pune mâna pe carte sau pēnă,

el uită tot ce a învățat și atunci îl auzi ăicând, că a avut un dascāl slab și altele. Pe când fiul de jidan și după scōlă timpul liber îl petrece cu cartea în mână, așa că el din carte și prin carte devine înțelept, și pri paguba altora, pre când țeranul sau fiul de țeran devine înțelept numai prin paguba lui proprie. Acesta atărnă dela părinți mai mult decât dela învățator, învățatorul își face datorița, numai și părinții ar trebui să și-o facă, și în loc de a lăsa pe băiat să mērgă prin ședētōri să-l pună să și cetēscă câte o poveste sau câte un sfat înțelept din vre-o carte, că har domnului acum avem și noi cărți destule și eftine. Dar asta nu o prea vedem la țerani, vedem numai cum cutare mamă cōsă la o cămașă fel de fel de flori cu mētasă pentru ficior, că are să-l vadă Duminecă la joc, și de multe ori vēdi câte un băiat cu pālăria plină de flori ducēndu-se la joc, pe când el încă nu e uscat cum se cade după urechi, și la joc ce face, să pune pe rachi și tutun, ba dacă învață ceva apoi învață a înjura, jocurile sunt fōrte bune frumoșe și trebuie încurajate, dar ar fi bine ca ele să fie sub protecțiunea unui om bētrân și dacă se pōte să nu se facă la cărciumă, ci în alt loc, nu cred să fie comună

major francez, generalului Boisdeffre o depeșă, că el a comunicat țarului Rusiei conlusul ministrului de războiu francez, prin care din incidentul încoronării li s'a dat oficerilor și soldaților concediu. Împăratul l'a însărcinat, să-i spună lui Boisdeffre, cât de mișcat este el de gândul, că armata franceză s'a aliat la această festivitate cu poporul rusesc. Mai departe l'a însărcinat împăratul, să exprime generalului Billot cea mai caldă și mulțumită și să transmită armatei franceze pe lângă dorințele sale și expresiunea profundei sale afecțiuni.

Este natural, că pe lângă cultul rusesc, care s'a făcut în Franța cu ocazia încoronării, se se arete și Rușii din Moscva cu aceleași simpatii. În urma unui ordin de sus s'au arborat stéguri în Paris în ziua încoronării pe toate edificiile publice, fapt, care l'au imitat foarte mulți cetățeni; multe orașe au trimis țarului depeși de felicitare. La ordinul ministrului de războiu i s'a făcut ambasadorului rusesc din Paris o serenadă din partea muzicii militare, un lucru, care s'a întâmplat în totă țera prin orașele, pe unde sunt consuli rusesci.

Foile radicale și republicane din incidentul încoronării țarului s'entusiasmează și laudă în gura mare, ce însemnează încoronatul monarch Nicolae II, nu pentru Rusia, ci pentru Franța!

Într-o scrisoare din Petersburg publicată în „Kreuz Zeitung“ se desminte scirea, că Rusia și cu Franța după încoronare se vor apuca de cestia egipteană. Despre cestia evacuării nici vorbă, lucrul stă acolo, ca să se aducă trupe indiane în Suakim. Această cestiune în cercurile politice ale Rusiei nu se aduce în legătură cu poziția din Egipt a Angliei, ci se privește ca o cauză independentă pentru sine, care privește pe toate statele, cari au interese în Africa și se gândesc la susținerea poziției lor acolo. În aprecierea acestei cestiuni există înțelegere completă între guvernul francez și cel rusesc. Să susține, că transportarea de trupe în Suakim este contra intereselor tuturor statelor.

Să știe, că încercarea principelui Ferdinand al Bulgariei, de a fi primit de M. Sa Împăratul Francisc Iosif I. a fost pentru a doua oară și mai categoric respinsă ca de prima dată.

Din parlamentul magiar.

Ședința dela 21 Maiu 1896 n.

La ordinea zilei proiectul de lege despre judecătoria administrativă.

Referentul Pulszky Ágost în vorbirea sa de încheiere constată, că observările făcute de opozițiune în firul desbaterilor, au

care se nu dea ajutorul de lipsă tinerimei, vara pot să aibă un loc cu umbră, o grădină chiar unde se s'adune lumea să-și petreacă.

Din cele înșirate până aci ai putut vedea țerane iubite, că cămătarii sunt sugătorii de sânge și nu-ți pot da alt sfat decât:

Nu te duce la ei, nu le vinde și nici nu cumpăra nimic dela ei. Legea ce e drept a făcut ce a putut pentru stărpirea cămătarilor, și lor le mai dă acum vieță numai credulitatea și lipsa de scôla a țeranului. Numai o pricepere corectă a legilor principale, a ordinațiunilor, destoinicie în afaceri de comerț și contracte, dibăcie strașnică în calculare și o cugetare adâncă sunt în stare a sta față cu aceste abateri și fărădelegi. Vrei tu ca tată de familie, ca copii tăi să nu împrăscie averea, care o ai adunat cu atâta ostentă și cruțare, atunci caută de dă copiilor tăi instrucțiunea de lipsă, lasă-ți se urmeze cursul regulat la scôla și nu fi lipsi de carte. Însemnează bine, că toate îmbunătățirile ce le-ai făcut pe moșia ta sunt bani aruncați pe gărlă, dacă nu ai dat scôla de lipsă copiilor tăi.

Bucuresci, 24/5 1896

I. Căndea.

contribuit mult la perfecționarea posibilă a proiectului. Densul află foarte la loc dispozițiunea prin care se dă drept consiliului de miniștri de a decide în controverse de competență ori sferă de activitate. Intreg proiectul e pătruns de spiritul național, așa precum recere practica vieții de ași.

Până aci nu s'a ivit nici un incident. Indată ce însă Pulszky a făcut amintire de legile politice-bisericesci în legătură cu persoanele deputaților Polonyi și Holló, s'a și născut o mică frecare, care însă s'a terminat fără urmări mai mari.

Recomandă din nou proiectul spre primire.

Meskó László polemizează cu antevorbitoriul în cestiunea responsabilității ministeriale, carea învestese cu prea mari drepturi pe miniștrii, de aceea și fac aceștia atâtea abuzuri față de lege și față de drept.

Nu primesce proiectul.

Ministrul Perczel Dezső acuză pe Holló cu inconsecvența, dîcînd, că acesta adineoă era pentru judecătoria cu două foruri, ăr erii a votat contra acestei instituțiuni.

Cu acestea terminându-se desbaterea generală, se pune proiectul la vot și se primesce cu majoritate, ăr proiectele de resoluțiune înaintate de Meskó și Holló se resping.

S'a purces apoi la desbaterea specială până la §. 96 primindu-se toți §§. întocmai.

Luând cuvântul și Polonyi Géza, răspunde referentului (Pulszky) la acuză acestuia de inconsecvență, dîcînd, că tocmai cu acel drept l'a pus în legătură în desbaterea actuală cu legile politice-bisericesci, cum l'ar puté aduce în legătură acum și pe densul cu afacerea pinacotecei. Numai un om mai consecuent ca dl Pulszky ar avé dreptul să-î deie lecții din consecvență, care însuși ar fi mai consecuent și n'ar fi făcut atâtea salte mortale în metamorfozele vieții sale politice, câte a făcut tocmai dl Pulszky până acum. Densul face tocmai ca bufnița, care acuză pe vrăbii cu cap mare. Cel ce are casă acoperită cu sticlă, nu arunce cu petrii asupra casei altuia. E urit când bonsariul tușese.

În fine casa a decis, ca până la Mercurea viitoare să nu țină ședințe.

Ședința dela 27 l. c.

După prezentarea unor esibite și după rezolvarea unor agende mai însemnate, se trece la ordinea zilei, la continuarea desbaterii speciale asupra proiectului de lege despre judecătoria administrativă, care cu puține modificări se primesce.

Ca la toate legiferările parlamentului nostru bolnav de mania magiarisării și cuprins de cel mai cras șovinism, așa și la desbaterea acestui proiect de lege menit exclusiv pentru de a afla adevărul și pentru de a face dreptate tuturor cetățenilor acestui stat per eminentiam poliglot, nu s'au putut reține unii să nu facă politică îndreptată contra cetățenilor nemagiari.

Așa la §. 137 deputatul Vörös János propune, ca protocoalele să se ia numai în limba magiară și și pertractările să decurgă exclusiv în limba magiară.

Noroc (?) că ministrul Perczel Dezső află de superflu această propunere, fiind deja asigurată limba magiară prin lege la judecătorii din patrie.

La propozițiunea ministrului president br. Bánffy Dezső, casa primesce propunerea acestuia, ca pentru prezentarea casei la desvălirea diferitelor monumente millenare din țară, cei ce voesc a lua parte la aceste festivități, să se însinue la presidentul casei, carele apoi va transpune lista acestora ministrului respectiv, care va participa în numele guvernului.

Au urmat apoi două interpelațiuni. Una cu privire la înființarea unei episcopii gr. cat. la Hajdu Dorog și alta, când se va pune la pertractare proiectul de lege despre judecătoria curială.

Cea dintăiu a fost provocată din împrejurarea, ca corteșii guvernului o folosesc de mijloc de corteșire în favorul acestuia, dîcînd, că respectivii interesați numai așa vor dobîndi acea episcopie, dacă vor alege deputat guvernamental la fiitórele alegeri.

Interpelațiunea s'a predat ministrilor respectivi.

La a doua interpelațiune răspunde imediat ministrul president br. Bánffy dîcînd, că numitul proiect va veni la pertractare după terminarea desbaterii asupra proiectului de

lege despre judecătoria administrativă. Nu e exclusă însă nici aceea, ca să se presentese mai înainte unele proiecte mai însemnate. La tot cazul se va pune la ordinea zilei Vineria viitoare.

Ședința dela 28 l. c.

Ședința de ași a fost foarte scurtă. S'a primit și în a treia cetire proiectul de lege despre judecătoria administrativă și s'au luat la cunoștințe unele rapôrte privitoare la unele interese locale.

Ședința dela 29 Maiu 1896 n.

Ședința de ași a fost una dintre cele mai importante ședințe ale parlamentului magiar. N'a fost importantă, căci s'ar fi votat vre-o lege prin care și noi naționalitățile nemagiare am fi câștigat ceva, nici barem, că ni-s'ar fi pus așa ceva în vedere, ci importanța ei se reduce la vorbirea contelui Apponyi Albert, carele și de astădată, ca de atâtea ori a arătat la relele de cari suferă și ași parlamentarismul nostru fals, cu care atât de mult se laudă conducătorii noștri dela putere. Se înțelege, se laudă, nu cu falșitatea lui, ci cu superioritatea lui față de parlamentarismul multor state europene, pe care, durere însă nu o are.

Se aibă parlamentul nostru această superioritate, de sigur nu s'ar plînge contra lui nici naționalitățile nemagiare eschise din sinul lui, nici o însemnată parte a rasei magiare în opozițiune, carea încă numai cu grea a putut ajunge la vre-o câte-va mandate.

Ba s'au aflat unii chiar și din sinul celor dela putere, cari nu sunt pe deplin mulțumiți cu mersul lucrurilor.

Contelui Apponyi, cu o oratorie vrednică de invidiat a arătat și în ședința de ași la intențiunile guvernului de a crea totdeauna astfel de legi, prin care să-și potă acoperi abuzurile cu deosebire cele dela alegeri, ce le comite la diferite ocațiuni, direct ori indirect prin organele sale, și acesta numai pentru ca să potă rămâne și mai departe la putere.

Ne sunt încă în memorie propunerile de pace ale contelui Apponyi oferite guvernului în privința asigurării curățeniei alegerilor pentru parlament.

Ne sunt încă în memorie și promisiunile guvernului cu privire la aceste propuneri.

Dar ași cu durere trebuie să constatăm, că guvernul numai unele din propunerile contelui Apponyi le-a primit, și și din acestea numai pe unele din cele mai nevinovate despre cari cu drept cuvânt putem dîce și aplica proverbul: Nesze semmit, fogd meg jól.

Și acesta ni-a arătat-o contele Apponyi foarte evident în vorbirea sa de astăzi.

Nu ne am interesa de această vorbire, dacă din proiectul de lege despre judecătoria curială, carea tinde la asigurarea curățeniei alegerilor pentru parlament, nu am aștepta și noi nemagiare ore-cari folose reale și pentru interesele noastre speciale naționale.

Și noi cerem modificarea legii electorale în sensul ca și noi Români să putem ajunge în parlament în număr corăspundătoriu popoului nostru.

Dar guvernul de ași nu vrea nici se vadă, nici se audă despre modificări prin cari și-ar perde terenul de sub picioare câștigat și susținut prin abuzuri și ilegalități, cu atât mai puțin despre modificări, din cari și noi naționalitățile nemagiare am avea folose speciale naționale.

Și în privința acestă cu durere trebuie să constatăm, că chiar și opoziția magiară, carea cere modificarea legii electorale pentru asigurarea curățeniei alegerilor, încă este de acord cu guvernul; și ea cere modificări, dar numai de acelea, cari tind la asigurarea dominațiunii rasei magiare și la pregătirea terenului ca să potă ajunge în număr mai mare în parlament, nici decum însă de acelea, din cari am avé și noi folos special național.

Dar trebuie să fim mulțumiți de-ocamdată și cu atâta, cu asigurarea curățeniei alegerilor între marginile legii electorale actuale, până când va veni rëndul și la modificarea ei, și preste tot la crearea unei legi electorale uniforme pentru întregă țera.

După aceste observări, se vedem decursul ședinței.

Trecîndu-se la ordinea zilei, referentul Rohonyi Gyula, în vorbirea sa prin care recomandă proiectul, dîce, că e foarte greu lucru aducerea unei legi electorale mai ales într'un stat compus din atâtea elemente eterogano

cum e și statul nostru. El crede, că de loc nu s'ar știrbi autoritatea parlamentului, dacă acesta ar abdice cu totul de judecătoria în cauzele electorale și o ar încredința Curiei, dar obvin și de acele împregiurări, când nu poté ceda din mână unele cauze și a le încredința Curiei. Acesta e firul conducătoriu al proiectului înaintat pe care îl recomandă spre primire.

Ia apoi cuvântul contele Apponyi Albert, carele îndată la început declară, cu nu voesc a se ostinde la minuțiosități, ci se va pronunța numai asupra punctelor mai însemnate, cari au fost respinse din propunerile sale înaintate spre a fi luate în considerare la crearea legii despre judecătoria curială în părțile privitoare la asigurarea curățeniei alegerilor. Dreptul de a reveni asupra punctelor mai puțin însemnate și-l rezervă pentru timpul desbaterii speciale. Mulțamesce apoi casei pentru luarea în considerare și a puținelor puncte neesențiale ce a binevoit comisiunea a le accepta.

Trecînd apoi la obiectul vorbirei declară, că proiectul de lege înaintat cuprinde în sine două elemente eterogene: modificarea unei părți a legii electorale și regulamen-tarea judecătorei asupra alegerilor de deputați.

Și dacă în ambele direcțiuni s'ar fi atins de rădăcina rēului spre a-l vindeca, adecă s'ar fi nisuit la asigurarea curățeniei alegerilor, la aplicarea consciențioasă a legii electorale actuale, încă s'ar fi făcut mult până la vindecarea lui radicală prin modificarea întregii legi; dar așa precum se vede din proiectul înaintat, acesta nu se presintă altcum, decât ca o măsură de jumătate, cu carea nu se va ajunge la scopul propus, ci vom rămâne tot la starea precară de mai înainte.

„Căci se nu ne facem iluziuni, On. Casă, dîce contele Apponyi, și se nu cercăm a ascunde stările și situațiunea de ași. De fapt în Ungaria în decursul anilor astfel de situațiuni s'au creat la alegerile de deputați, cari până nu se vor vindeca, fac imposibil ca această cameră să fie expresiunea națiunii magiare, sau altcum, expresiunea majorității alegătorilor magiari. Fie cine scie, și nimeni nu face secret din aceea, că influința ne-competentă a puterii oficiale la alegeri e atât de mare față de alegători, încât a și cugeta ar fi ridicul, că în Ungaria guvernul ar rămâne cândva în minoritate la alegeri. Până când la alegeri sustau astfel de stări, până atunci în parlamentarismul nostru numai formele le vedem, ăr spiritul a dispărut din aceste forme, și existența acestor stări, pe cari le simte mai mult ori mai puțin fiecare fiu al patriei, până chiar și cel din urmă și mai incult țeran, înveninază autoritatea legilor, înveninază însași alipirea cătră stat“.

Toté sunt trecătoare, ce nu se basază pe expresiunea libertății consciinței ăr parlamentul actual nu e expresiunea voinței majorității alegătorilor din țară; el represintă numai formele, dar nu spiritul și voința acelora. Astfel concludă contele Apponyi, și noi cu atât mai multe motive avem de a constata această.

Proiectul actual dă curiei dreptul de a judeca numai asupra unor anumite abuzuri săvârșite la alegeri, ăr pe celelalte le supune direct judecătii parlamentului; astfel parlamentul ajunge în pozițiunea contrară justiției de a judeca în cauză proprie.

Astfel de legislațiune nici când nu e salutară pentru țera.

Mai nemulțumit se declară contele Apponyi pentru respingerea propunerilor sale privitoare la influințarea alegerilor din partea organelor statului și la asigurarea libertății electorale a oficialilor.

Tot așa se declară de nemulțumit și cu modalitățile prevădute în proiect pentru pedepsirea abuzurilor și ilegalităților săvârșite de organele încredințate cu conducerea alegerilor.

Cu toté acestea primesce proiectul, nu pentru-că e mai mult ori mai puțin perfect, ci pentru-că îl consideră ca primul pas făcut pentru ajungerea la crearea unei legi electorale corăspundătoare împrejurărilor noastre și după cum recer principiile unui adevărat parlamentarism modern.

În sfârșit își exprimă părerea sa de rău pentru unele combinațiuni ale unora, cari din moderarea atacurilor în contra guvernului în timpul din urmă și din absența sa dela

vre-o câteva ședințe, au tras concluziuni, că se va retrage de pe terenul politic ori va abdice dela principiile sale politice de până acum. El a moderat atacul numai din considerațiuni cătră serbările milenare și a absentat dela unele afaceri politice numai din unele cauze grave familiare și private, dar densul totdeauna își va ocupa postul seu, când așa vor cere interesele patriei și vor reclama conlucrarea lui.

După contele Apponyi a luat cuvântul *Polonyi Géza*, carele într-o vorbire de puțină importanță cercă a se spăla de acușele îndreptate contra lui, că ar fi socialist și nu antisemit. Privitoriu la proiect dăce, că acesta necum s'îndă la delaturarea abuzurilor, ci din contră le legaliză. Cumpunătorii acestui proiect au făcut tocmai ca plebanul din Danavéscé, carele perțend în cărți o sumă însemnată de bani, a făcut următorul vot: Jur pe onorea mea de preot, că nu joc ferbli mai mult decât atunci, când voiu fi ôspe undeva, ori voiu avé eu ôspeți, ori când de altcum așa ar pretinde împregiurările. Apoi fiind alegători puțin, pe guvern îl costă corupțiunea fôrte puțin. La acestea, între risete generale, — observă guvernamentalul Pap Samu: Decum! La ceea-ce Polonyi îi replică: Apoi eu la această declarațiune îmi retrag ceea-ce am đis și bucuroș recunosc așa dară, că aveți lipsă de mulți bani.

În sfârșit declară că primesce proiectul, dar la desbaterea specială va înainta și el în numele partidului său unele modificări

Cu acestea ședința s'a încheiat.

Italienii în Africa.

După multe și lungi hesitări rașii tigrini au cedat stăruințelor generalului Baldissera și au liberat pe prizonierii italieni. Atunci Baldissera a părăsit Adigratul și s'a retras spre linia Mereb-Beleca. Acesta e sfârșitul campaniei de primăvară.

Grație generalului Baldissera această campanie a sfârșit mai bine decât începuse. El sosise la Masauah în ziua de 5 Martie*) Armata a cărei comandă venea să ia, fusese aproape distrusă la 1 Martie la Adua. Dar în aceeași luptă Negusul suferise și el atâtea pierderi că nu se putu folosi repede de victoria sa spre a isgoni cu totul pe Italieni. Împregiurarea această înlesni generalului Baldissera puțința de a strânge rămășițele armatei lui Caratieri și a o reorganisa. Afară de această mai sosiră din Italia întăriri, cei 11,000 de soldați comandați de generalul Heusch, cu cari generalul Baldissera a continuat compania.

A mai fost favorabil Italienilor faptul, că s'au menținut la forul Adigrat, care închide marea șosea militară dela Șoa la Uigré. Pentru că regulile militare ale Abisinienilor nu permitéu Negusului să înainteze având la spate o fortăreță inamică, Menelik se vechu silit, după victoria dela Adua, să se îndrepteze spre Adigrat, spre a încerca cucerirea acestui for în loc să înainteze spre Massauah. El trebui se recunoscă însă în curând, că forul acesta nu se pôte lua decât constrângând garnisóna la mórte prin fómé.

Pe când războiul continuă astfel la granița de sud a Erythei, apărui în apus, în fața Kassalei, o armată de 5003 de ómeni a Mahdiștilor și se aședă lângă Sabderat, între Kassala și Kerem. Baldissera trimise pe colonelul Stevani cu 3000 de soldați spre a isgoni pe Mahdiști. În două lupte la 2 și 3 Aprilie, Stevani îndeplini această sarcină, Mahdiștii fură bătuiți și fugiră în Kassala, prevăduți cu destul nutremânt și munițiuni, unde putu să se menție singură. Această victorie încurajă trupele italiene.

În timpul acesta Baldissera își concentrase toate trupele în lagărul întărit de la Adi-Cajé. Adi-Cajé e nodul șoselelor care duc de la Massauah și Asmara la Adigrat și apoi la Șoa. Baldissera avea intenția să întreprindă

dela Adi-Cajé o înaintare spre blocatul Adigrat și să ia cu sine înapoi la Erythrea garnisóna acestui fort. Realizarea acestui plan fu fatală prin faptul că Negusul, în fața neputinței de a cuceri repede Adigratul și a vremii ploilor care se apropia se retrase la începutul lui Aprilie la Șoa. Numai rașii tigrini Mangașa, Alula, Sebat și Agos Tofari rămăseră pe lângă Adigrat și încunjurară forțul.

Generalul Baldissera își pregăti cu îngrijirea marșul spre Adigrat. La Adi-Cajé se adunară rezerve mari de nutremânt și apă. La 2 Maiu începe marșul și în aceeași zi încă Italienii ocupară Senafé. A doua zi, după mici lupte cu Tigrenii, trupele italiene sosiră la Barachit; la 4 Maiu ocupară trecătórea Dongola de lângă Adigrat și stabiliră o legătură cu garnisóna forțului. În noaptea de 4 spre 5 Maiu rașii părăsiră pozițiile lor și se retraseră spre sud. Adigratul era deblocat. Armata italiană făcuse drumul de 95 kilometri dela Adi-Cajé la Adigrat în trei zile.

Generalul Baldissera începu apoi să trateze cu rașii tigrini pentru înapoierea prizonierilor italieni din lupta dela Adua. Numai Agos Tofari se arată imediat dispus la acesta. În ziua de 11 Maiu generalul Baldissera trimise un „ultimatum“ celorlalți rași și li amenință cu pustiirea complectă a întregii țări dacă prizonierii nu vor fi liberați până la 16 Maiu. Amenințarea această avu efect. Rașii Sebat și Mangașa liberară pe prizonieri. Numai rasul Alula, învingătorul dela Dogali, nu s'a supus încă; se speră însă, că în decursul acestei luni va libera și densul pe cei 50 de prizonieri ce deține.

Acum comandantul superior al trupelor italiene din Africa are intenția să remăne totă vara la Adi-Cajé, unde se va desbate probabil și procesul generalului Baratieri.

Rămăne ca să știe dacă războiul va continua la toamnă. Acesta depinde în prima linie de chestia rescumpărării prizonierilor deținuți de Menelik. Dacă nu se va stabili o înțelegere pacinică, Italia va considera de sigur ca o datorie de a libera cu forța armată pe cei 2000 de prizonieri. Și că acesta e cu puțință, a dovedit-o generalul Baldissera prin atitudinea sa energică față cu rașii tigrini. („Timpul“)

Noutăți.

Sacrilegiu în biserică. Anumit Erminio Scarpa, june italian, a comis zilele trecute în biserică S. Augustin din Fiume o faptă, carea îi dă un atestat fôrte rău de moralitate. Vrând să facă o glumă unică în felul său, s'a îmbrăcat în haine de preot, s'a pus pe furiș în scaunul de mărturisire și a stat acolo în așteptare până a veni cineva la mărturisire.

E știut, că în biserică catolică, mărturisirea păcatelor se face incognito, adică într'un mod, că preotul nu pôte nici vedé și astfel nici cunoșce pe cel ce se mărturisesc. El șede într'un scaun închis de toate părțile, provăduț cu o mică ferestă închisă cu gratii dese, unde își pune urechia și ascultă mărturisirea. Penitentul se pune în genunchi cu gura la această ferestă și și spune păcatele în urechia preotului. Astfel nu se cunosc unii pe alții, decât pôte după voce. Această procedură biserică catolică o motivăză cu împregiurarea, că penitentul se nu să geneze a-și spune păcatele, ér preotul să pótă fi mai neinfluențat în dictarea canoanelui și alte considerațiuni.

Intr'un astfel de scaun s'a pus și numitul june criminal, și nu fără rezultat, căci nu peste mult timp s'a pus în genunchi înaintea scaunului cu gura la ferestă o tineră și frumósă fată și a început a-și spune cu cea mai bună credință păcatele. Norocul ei însă, că încă înainte de a-și descoperi totul inimei și a sufletului, un călugăr a observat mișelia criminalului ștregariu și a mers iute la scaun, a oprit-o de a și spune păcatele mai departe și pe ștregarul l'a dat afară din biserică. Vădend poporul această

glumă prôtă și sacrilegă, atât de mult s'a înfuriat, încât era să omóre pe junele ticălos, dacă nu întrevenea grabnic plebanul și poliția. Se înțelege, criminalul imediat a fost arestat și dat pe mâna tribunalului.

Éta dar și din acest cas impracticabilitatea scaunelor de mărturisire închise introduse în biserică catolică

Dacă cineva nu s'a genat a comite cutare faptă rea înaintea lui Dđeu și a ómenilor, ori numai înaintea lui Dđeu, fiindcă de ómeni pôte s'a putut feri, — pentru ce să se geneze a o și mărturisi preotului față 'n față, carele și așa este legat prin sigilul mărturisirei a păstra tăcere vecinică asupra păcatelor celor ce i-se mărturisesc în taina pocăinței. Apoi mai sunt și alte împregiurări de luat în considerare, pe cari însă nu ne permite spațiul a le înșira pe toate.

Incercare de omor în Sinagogă.

„Alkotmány“ publică următórea scire sensațională și revoltătóre ce i se raportăză din Balasa-Gyarmat cu datul de 24 Maiu:

„În decursul săptămânei trecute în comuna Bercele (comitatul Nograd) s'a întemplat în sinagogă jidovescă de acolo un astfel de fapt, care ține în iritațiune întreg comitatul.

Faptul s'a întemplat în chipul următoriu: Eșind séra Jidanii din sinagogă și după ce cei mai mulți s'au depărtat, au rămăse trei. Doi copii creștini, unul de 11 ér altul de 13 ani, se jucau în curtea bisericii, pe unul l'au înșelat în biserică. După-ce copilul cel mai mic a urmat pe Jidan în sinagogă, cei trei au încuiat ușile și pe bietul inocent l'au legat și au făcut toate preparativele pentru a-l decapita. Copilul vădendu-se în pericol a început a sbiera, ér prietenul seu, care din afară se uita prin strunga cheiei la cele ce se petrec cu camaradul seu în sinagogă și auzindu-i vaețele dureróse, a început a striga, că merge să cheme pe fratele seu cel mai mare într'ajutoriu. Auzind asasinii glasul estern, s'au înfricat și au eliberat copilul, care era aproape să fie dat morții.

Cercetarea acestui fapt criminal e în curgere și adevritatea faptului se va dovedí. Până acuma se scie numai atâta, căt vorbesc cei doi copii, despre cari nu se pôte presupune, că din ură față de Jidani se născóescă conglăsuitor astfeliu de lucruri sensaționale și criminale despre cei trei șacteri. „Alk.“ dăce că ar fi de lipsă o cercetare energică, căci locuitorii iritați în urma acestei încercări criminale nu se vor puté liniști ușor și cu ori-ce momeli“.

Sunt interesante amănuntele ce le publică tot „Alkotmány“ într'un raport dela corespondentul seu special în această afacere cu datul 28 Maiu.

Din acest raport aflăm, că numita comună e locuită de circa 1600 familii magiare, catolice și cam 100 familii de Jidovi. Toate cărcimele și întreg comerțul este în mâna Jidanilor. În urma acestor împregiurări poporațiunea creștină s'a demoralizat și s'ărăcit cu totul.

Dar mai interesant e, că încercarea de omor nu s'a petrecut în săptămâna penultimă, ci în séra Vinerii de Pasci, și antistia comunală în decurs de 8 săptămâni cu totă iritația poporului creștin, din comună și din satele vecine, n'a voit să vadă nici să audă nimic despre acest fapt. Numai după-ce a fost amenințată că va fi dat lucrul în publicitate pe cale diaristică, a pornit un simulacru de cercetare; tot astfel a purces și judecătoria cercuală din Szirák. Și probabil, tot lucrul se făcea mușama, dacă nu se da publicității pe cale diaristică.

Éta unde am ajuns cu noii patrioți recepiați, botezați cu bricégul!

Situația materială a dómnei Stambuloff. „Svoboda“ spune, că dómna Stambuloff, vėduva fostului prim-ministru bulgar, se află actualminte într'o situațiune fôrte precară. Toate silințele ei de a intra în posesiune bunurilor lăsate de defunctul ei soț au fost până acum zadarnice, căci bunurile au fost sechestrate imediat după asasinat. D-na Stambuloff se va găsi în curend în cea mai négră miserie dacă tribunalele nu vor da căștig de cauză revendicării ei și nu vor ridica sechestrul.

Cadavru furat. În anul 1799 a murit și s'a înmormântat în Padua Wilhelm,

principele de Orania. În zilele acestea s'a prezentat acolo o delegațiune din partea reginei din Hollandia cu scop de a desgropa cadavru principelui și a-l transpune în cripta familiară. La desgroparea morméntului a asistat și regele Italiei dimprenă cu delegații Hollandiei, însă cu toții au rămăse încremeniți, când s'a constatat că sicriul, care era din plumb, lipsește cu totul din morment. Vestea această unică în felul său a produs mare senzație unde numai a străbătut.

Incendiu. În comuna Sándu lângă Turda s'a iscat a doua zi de Rusali un foc grozav, care în câteva ore a nimicit, până la cel din urmă petec, 15 familii. Focul s'a iscat la 11 și jum. ore a. m. și ajutorat de un vėnt până la 1 ore d. a. a prefăcut în cenuse 35 clădiri. Pompierii veniți din Turda nu au putut scăpa nimica din flacările cutropitóre ale focului. Mulți dintre șermanii nenorociți au intrat prin foc ca să-și mai mântue câte ceva, însă au rămăse cu mâinile, fața și pėrul de pe cap arse. Unul cădend de pe o casă numai decât a rămăse mut. Paguba se urcă aproape la 20 mii fl. Asigurat nu a fost nici unul. Miseria e la culme. Flămând și gol, tocmai acum în timpul lucrului, trist, nespuse de trist.

Mórte din o palmă. Anumit Ionás Antal, calfă la o turnătorie de fer, a dat zilele trecute unui anumit Sztaneszky Márton, lucrătoriu la o móră, o palmă atât de puternică, încât acesta momentan a cădut la pământ și preste vre-o câte-va zile a murit în spital. Medicii au constatat, că lovitura a produs scuturătura de creeri, carea în urmă s'a sfărșit cu mórtea nenorocitului om.

Feriți vė de astfel de lovituri, căci pot produce și altfel de nenorociri, ca alienațiune mentală, carea nu este numai spre nenorocirea celui lovit și a rudeniilor, ci și spre greutatea și durerea societății întregi.

Sărutarea mânei oprită. Consiliul comunal din Praga în zilele trecute a dat ordin tuturor învățătorilor ca să opréscă pe băeții de scólă de a mai săruta mâna cuiva, deóre ce s'a constatat prin medici, că multe bóle lipiciose ivite între copii s'au lășit tocmai prin sărutarea mânilor infectate de acele bóle

Locuitorii Europei în anul 1895.

După „Revue scientifique“ numărul locuitorilor din Europa în anul 1895 a atins cifra de 367,449.500 suflete. În cesti șeci ani din urmă, adică dela 1885 se constată o înmulțire de 29,992.800 suflete. Înmulțirea această între statele mai mari din Europa se împarte în chipul următoriu: Pe Rusia cad 12,510.800 suflete, Germania 4,521.600; Austro-Ungaria 3,502,200; Anglia 2,452.500; Italia 1,522.300; Turcia 1,100.000; Francia 671.000 suflete. Numita fóie face cele mai seriose observări națiunei franceze din cauza degenerării, în ce privește moralitatea poporului din care cauză numărul poporațiunei în Francia scade fôrte repede.

Medicul de curte. Augustin Flaubert care era fôrte iubit în Tuillerii, odată s'a bolnăvit fôrte greu. Împărătesa Eugenia și-a trimis medicul seu la densul, dar Flaubert a refuzat a-l primi. După însănătoșare prezentându-se pentru prima-dată la curte, împărătesa l'a întrebat:

— Iubite magistre, pentru ce n'ai voit a primi pe medicul meu?

— Nu s'ar fi cuvenit; — răspuse Flaubert cu un suris dubios — medicul de curte al Maiestății Tale, este numai pentru cei nemuritori.

Bibliografic.

A apărut:

Câte-va cestiuni filologice și încă ceva, de Ioan Petran, Arad, 1896. Tip. Leopold Réthy și fiul. Prețul 20 cr. Scriere polemică îndreptată contra Dlui Dr. George Popa, profesor în Arad.

Loterie.

Sâmbătă, în 30 Maiu n. 1896.

Viena: 35 9 58 47 42

Timișóra: 67 57 11 30 22

*) Tóte datele sunt indicate după stilul nou.

Nr. 56/896. [54] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Tolția-mare, cu filia Tolția-mică, prin acesta se scrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Teleg. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt prețuite în ședința comitetului parochial din 7 Martiu 1896 și dau preste tot suma de 404 fl. v. a.

Informațiuni mai de aproape despre starea parochiei pot lua dela comitetul parochial și dela subseminatul oficiu.

Petenții au a-și așterne cererile instruite în sensul normelor din vigore la subseminatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Orăștie, 8 Martiu, 1896.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orăștiei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Ivan,
protopresb.

Nr. 159 prot. 1896 [53] 1-3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de cl. III-a Frâua, prin acesta se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post dau suma totală de 486 fl. 50 cr. v. a. despre cari se pot lua informațiuni mai detaiate dela subseminatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile concursuali instruite în sensul legilor în vigore la subseminatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Mediaș, 25 Aprilie 1896.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Romul Mircea,
adm. prot.

Szám 3500—1896 [51] 3-3

Pályázati hirdetés.

Porcséd nagyközösgben lemondás folytán üresedésbe jött községi jegyzői állomásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom pályázni ohajtókat, hogy minősítésüket kimutató kellően felszerelt folyamodványukat folyó évi június hó 6-ig bezárólag hozzám nyujtsák be.

A községi jegyző illetményei a következők:

1. Évi fizetés . . . . . 500 trt
2. Lakbér . . . . . 26 „
3. Uti és rapidij általány . . . . . 70 „
4. Kézbesítési díj . . . . . 40 „
5. 6 öl bükktá a privátlak fűtésére.
6. A privát munkálatok után járó szabályrendeletileg megállapított díjak.

Nagy-Szeben, 1896 évi május hó 17-én.

A járási főszolgabíró:
Fabritius.

Publicațiune.

Sé aduce la cun-scință publică din partea subscrisiei direcțiunii, că aceia, cari voiesc a lua în întreprindere **spălatul schimburilor** (rufelor) elevilor seminariului archidiececan gr.-or. din loc, pe anul 1896/7, se facă ofert în scris până la **3/15 Iunie a. c.** inclusive.

Informațiuni mai detaiate se pot primi dela direcțiune.

[55] 1-3 **Direcțiunea seminarială.****AVIS.**

In librăria tipografiei archidiececane se află de vândare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat . . .	fl. 15 —
Chiriadromion (Cazan), nelegat fl. 10, legat	12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin . . .	18.—
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. . .	20.—
Octoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg. . .	—75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat	—75
Proscomidia altariului	—25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. . . .	10 —
Rânduiala la sfințirea bisericilor . .	2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat	25.—

II. Cărți scolare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg.	—24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat	—25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg.	—25
Abedar magiar-român, de N. Putnoky leg.	—20
Aritmetica, de P. Dima	—32
Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = ...	—45
Aritmetica după Lurz	—20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = ...	—35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă, nel. cr. 30 leg.	—40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg.	—30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată	—70
Catechism de M. Toma	—30
Catechism bogat	—50
Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă	—15
Comput de Ioan Popescu	1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă	2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă	3.—
Conducător la Abedar de I. Popescu	—10
Culegere de cântece naționale	—25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky partea I. = 70 II. = ...	1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii	—12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III.	—20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg.	—20
Chemia elementară de Vlaicu	—80
Chemia anorganică de Filipescu . . .	—80
Drepturile și datorințele civile	—20
Elemente de Geografia de Zacharia Boiu	—30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu	—30
Elemente de Istoria nat. și Fizica de Z. Boiu	—30
Elemente de Fizică de I. Dariu	—30
Fizica de Făgărășan	—40
Gramatica română de Mihelțan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = ...	—24
Geografia pentru scól. populare de I. Dariu leg.	—35
Geografia pentru scól. populare de Moldovan & Făgărășan	—30

Geografia pentru scóele medii de Moldovan & Făgărășan I	fl. 1.20
Geografia pentru scóele medii de Moldovan & Făgărășan II.	—50
Geografia pentru scóele medii de Făgărășan & Bârsan II.	1.—
Gramatica română de I. Dariu	—25
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnoky	1.—
Istoria biblică pentru scól. populare . .	—30
Istoria biblică pentru scóele medii . .	—55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. . . .	3.—
Teogogia de Dr. Ilarion Pușcariu . . .	1.50
Istoria bisericescă ptru scól. pop. . . .	—35
Istoria bisericescă pentru scóele medii I. II.	1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop	—25
Istoria Ungariei de S. Moldovan	—26
Istoria Ungariei pentru scóele secundare de V. Goldiș	—80
Istoria universală pentru scóele secundare de V. Goldiș	1 —
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = ...	—60
Istoria literaturii române de Lazariu	1.—
Legendar român de V. Petri	—50
Legendar magiar român de N. Putnoky	—30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă	—40
Mărturisirea ortodoxă	1.20
Pastorala veche	1.—
Pastorala nouă	1.50
Pomăritul de D. Comșa	1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu	1.—
Psichologia empirică de I. Popescu	2.—
Teologia dogmatică	1.—
Teologia morală	1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky	—70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea	fl. 2.50
Istoria biser. politico-naționale	1.—
Enchiridion sau carte manulă de canóne	4.—
Invățătorul și poporul de Marienescu	—50
Polemia contra Heliad	—50
Calendariu pe anul 1896	—30
Serisori apologetice	—50
Sunete și resunete de Z. Boiu	—50
Seriiera sf. Ioan gură de aur	—50
Vocabular român germán	—70
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja	1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja . .	—65
Antologie română de Manliu	1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan	—20
Cine ce face lui își face, comedie întrun act pentru tinerimea scolară	—10
Codicele de Mateiu Voilean	—80
Colinde de A. Marienescu	1.10
Compas românesc de P. Petrescu	—50
Cuvântări funebreale de Z. Boiu . . .	1.50
Crestomația română de I. Manliu . . .	1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu	2.—
Descăntece populare de Marian	2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu	2.50

Doine și strigături de St. Muntean . .	fl. —12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț	—80
In memoria lui G. Bariț peosii de G. J.-andrea	—20
Intrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span	1.—
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau	—50
Leccsionul comunelor bisericesci din archidieceasă de Dr. Remus Roșca	1.—
Noul atac asupra scóelilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu	2.—
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan	—20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju	—25
Poesii de Andreiu Murășan	1.50
Poetica română de I. Manliu	1.75
Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V	1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu	—75
Retorica și stilistica de I. Manliu . . .	2.—
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi	—15
Studiu diu economia națională de P. Petrescu	—40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu	—45
Stupăritul de C. Dimian	—80
Vechia metropolie de N. Popea	1.50
Protocóele sinodale dela 1864—1893 tóte laolaltă	19 —
Protocóele congressuale dela 1868—1891 tóte laolaltă	7.60
Statut organic	—25
Regulament pentru parochii	—10
Regulament pentru organizarea provisorie a învățămentului	—10
Regulament pentru procedura matrimonială	—20
Regulament pentru seminariul pedagogico-teologic Andreian	—10
Regulament pentru afaceri interne congressuale	—20

IV. Tipărituri.

Budget cóla	—03
Catalog de clasă cóla	—02
Catolog de clasă broș. din 10 cóle . . .	—30
Catalog de clasă broș. din 15 cóle . . .	—45
Catalog de clasă broș. din 20 cóle . . .	—55
Carte de evidență cóla	—03
Carte de evidență leg. din 30 cóle . . .	1.80
Carte de evidență leg. din 40 cóle . . .	2.10
Chronica scolară leg.	1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta scóla cóla	—02
Conspecte protopopesci, pentru noucun.	—05
Conspect despre comunele matre și filie cóla	—03
Conspect despre visitarea scóelilor cóla	—03
Conspecte de catechisația cóla	—03
Conspecte scolare inv. (date statistice cóla	—06
Conspecte prot. I. II. III cóla	—06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare cóla	—02

Contul capitalelor active cóla	fl. —03
Estrase din protocolul botezaților, cununăților și morților esempl. . . .	—01
Matricula scolară cóla cr. 2 legată din 50 cóle	1.50
Inventare pentru averea bisericilor . . .	—10
Jurnal de casă cóla	—03
Jurnal de casă leg. 25 coli	1.65
Jurnal de casă leg. 30 coli	1.80
Obligațiuni ptru biserici esempl. . . .	—01
Protocolul cununăților cóla	—06
Protocolul buneii invoiri leg. din 50 cóle	4.—
Protocolul parochial cóla	—06
Protocolul parochial leg. din 50 cóle . .	4.50
Protocolul botezaților cóla	—06
Protocolul botezaților I. din 50 c. . . .	4.50
Protocolul cununăților cóla	—06
Protocolul cununăților I. din 50 c. . . .	4.50
Protocolul morților cóla	—06
Protocolul morților leg. din 50 c.	4.50
Protocol de esibite cóla	—03
Protocol de esibite I. din 30 cóle	1.80
Protocol de esibite I. din 50 cóle	2.50
Prot. de clasificățiune cóla	—02
Prot. de clasificățiune I. din 50 c. . . .	1.50
Specificațiuni pentru noua cununăți cóla	—05
Testimoniile scolare esempl.	—02
Testimoniile de religie	—02

V. Icoane.

Icoana înmormântării domnului pe pânză	fl. 2.50
Icoana înmormântării domnului pe hârtie	—50
Icoana celor trei Ierarchi pe hârtie . . .	—30
Icoana Evangeliștilor pe hârtie	—50
Portret Șaguna	1.—
Portret Gózdu	1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100	—70
Libele de comput à 1 cr. 100	—70
Libele de dictand à 1 cr. 100	—70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu	—15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și quadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și	—45
Tocuri (códe) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. mii de cóle	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.	
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constatătoare din 144 bucăți	
Tăblițe de pेत्रă bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata	
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri foarte moderate	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata . .	
Trăisti de scólă pentru copii, chipuri pentru copii, Circele, Văpșele și pensele, Hârtie sugativă	
Calemar, Liniale, hârtie pentru stelagiu, Albume, Blocuri, Tinte de desam; totfelul de negrelă, tóte acestea cu prețuri foarte moderate	